

Stanley Fish

Je v této třídě nějaký text? Autorita interpretačních komunit

(Is There a Text in This Class? The Authority of Interpretive Communities, 1980)

Kniha, považovaná za zásadní příspěvek k teorii orientované na čtenáře, je chronologicky uspořádaným autorským výběrem z esejů, které americký literární teoretik zveřejnil v průběhu 70. let a které se zabývají vztahy mezi textem, významem a interpretací.

Úvod, aneb jak jsem se přestal bát a naučil se mít rád interpretaci (1–17) nastiňuje proměny, kterými Fishovo myšlení prošlo během první poloviny 70. let. Zatímco pro jeho rané stadium je typická nedůvěra k interpretaci a snaha redukovat literární bádání na popis četby chápané jako sdílená zkušenost, později se mu interpretace začíná jevit jako nevyhnutelná aktivita, která se děje podle pravidel platných v rámci interpretačních komunit.

Esej Literatura ve čtenáři. Afektivní stylistika (21–67) je polemikou s představami tzv. nové kritiky o textu a významu. Podle jejich reprezentantů je třeba význam z textu extrahovat na základě detailní analýzy jeho formálních rysů. Fish vnímá text spíše jako soubor instrukcí pro čtenářské aktivity, neboť vlastním předmětem jeho zájmu je proces četby a hledání smyslu. Právě časový průběh četby je pro něj podstatný, neboť význam chápe jako událost (*event*) (28) a reflektuje tak skutečnost, že literatura je podobně jako film bytostně časovou uměleckou formou (43), tedy spíše děním než statickým objektem. Tento posun pojetí vyjadřuje autor nahrazením otázky „Co text znamená?“ otázkou „Co text dělá?“, tedy jaké odezvy (*response*) vyvolává v myslí čtenáře. Jako svoji metodu pak stanovuje analýzu „rozvíjení čtenářských reakcí ve vztahu ke slovům, jak jedno po druhém následují v čase“ (27). V tomto procesu se uplatňují čtenářova jazyková, epistemická i jiná očekávání a postoje. Úkol literárního bádání ilustruje Fish metaforou zpomaleného záběru kamery: jako by badatel detailně zaznamenával dění ve čtenářově myslí a tento záznam pak zpomaleně přehrával. Ten, v jehož myslí se děje význam, je zastoupen ideálním konstruktorem informovaného čtenáře (*informed reader*), který dobře ovládá jazyk textu a disponuje literárními kompetencemi, tj. povědomím o vlastnostech literárního diskurzu od dílčích postupů až po žánry (48–49). Kromě toho je informovaný čtenář

připraven kontrolovat svou činnost: uvědomovat si potenciální reakce, které daný text může vyvolat, a potlačovat tu složku svých reakcí, jež má osobní a dobový charakter.

V eseji Co je stylistika a proč se o ní říkají tak hrozné věci? (68–96) polemizuje Fish se stanoviskem, že z formálních rysů textu lze oprávněně vyvozovat interpretační závěry o jeho významu. V druhé polovině 60. let se autoři jako Louis Milic, Richard Ohmann či James Peter Thorne snažili o přiblížení literárního výzkumu k exaktnímu: měla jim k tomu posloužit statistická analýza formálních rysů textu. Z výsledků, k nimž její pomocí dospějeme, lze podle těchto teoretiků vyvodit poznatky o autorovi i působení textu na čtenáře. Fish sice nechce zcela popřít vztah mezi strukturou a smyslem, odmítá však přímou závislost významu na lingvistických faktech; určení této závislosti je podle něj vždy úspěšné, protože zcela arbitrární (75). Jako alternativu nabízí projekt afektivní stylistiky (*affective stylistics*) (91), rozvržené už v předchozím eseji: popisujeme-li přímo interpretační aktivity čtenáře, tj. nahradíme-li sledování prostorového kontextu stránky a jeho pravidelností sledováním časového kontextu vědomí, vyhneme se propasti mezi deskripcí formálních rysů a jejich interpretací, která je podle Fische pro stylistiku příznačná.¹

Esej Jak běžný je běžný jazyk? (97–111) problematizuje protiklad mezi běžným a literárním jazykem a zároveň estetiku, která z tohoto protikladu odvozuje svůj základní princip normy a odchylky. Podle jejich zastánců (např. → Ivor Armstrong Richards, Jan Mukařovský či → Roman Jakobson) se jazyk literatury vyznačuje odchylkami od jazyka běžného; to znamená, že literárnost lze pak specifikovat čistě na základě popisu formálních rysů jazyka. Způsoby, jimiž bývá literatura v kontrastu k běžnému jazyku definována, označuje Fish jako sdělení-plus (*message-plus*) a sdělení-minus (*message-minus*) (103). Zatímco podle koncepce sdělení-plus literatura něco sděluje a toto sdělení se stává zajímavějším či přitažlivějším působením užitých literárních a stylistických prostředků, podle koncepce sdělení-minus se literatura vyznačuje zdůrazněním těchto prostředků na úkor sdělení. Problémem obou koncepcí je, že oblast literatury určitým způsobem zužují. Pokud hledáme odpověď na otázku, co je literatura, musíme podle Fische rezignovat na hledání její esenciální vlastnosti a místo toho se pragmaticky tázat, jaký soubor textů je daným společenstvím v dané době jako literatura chápán. Autor připouští, že literatura je jazyk, ale je to „jazyk, kolem kterého jsme nakreslili rám“ (108), s tím, že budeme mimořádnou pozornost věnovat potenciálu, který jazyku vždy náležel; umístění tohoto rámu je dáno „lokálními“ konvencemi čtenářského společenství (109).

¹ Tímto esejem však Fish zároveň vykračuje k problematizaci své rané koncepce, když říká, že „interpretující subjekt, vybavený jistými úmysly a zájmy, rozhoduje skrze interpretaci o tom, co se bude považovat za pozorovatelná fakta“ (94).

Esej Jaké to je číst L' Allegro a Il Penseroso (112–135) je ukázkou analýzy čtenářských reakcí, jež byla představena v eseji Literatura ve čtenáři. Vleklé interpretační spory kolem Miltonovy básně L' Allegro chápe Fish jako příznak toho, že nás její text svou význačností „chrání před významem“ (118). To, že nenabízí odpovědi na otázky, které si nad ním literární vědci kladou, je podle Fishova názoru výrazem skutečnosti, že text vzdorující interpretaci nás vlastně zbavuje starosti o nalezení té správné, resp. osvobozuje nás od interpretace vůbec (117). Báseň podle něj nevyžaduje soustředěnou interpretační práci, nýbrž nabízí příležitost nacházet v textu průběžně, avšak ve vzájemné neodvislosti, nové a nové významové celky a především požitky z bezstarostného čtení (122). Báseň Il Penseroso naopak po čtenáři pečlivé a soustředěné promýšlení významových souvislostí požaduje: text vyvíjí na čtenáře nátlak, aby činil závěry o významu, a ty vzápětí pod tlakem textu korigoval, a tak mu znesnadňuje četbu. Svoji interpretaci básně L' Allegro nabízí Fish jako alternativu k formálním interpretacím ovlivněným představou, že adekvátní čtení poezie je odhalování a také sdílení tvůrčího úsilí, tj. pracovní interpretační aktivita; báseň, která takové čtení nevyvolává, je z tohoto hlediska „podezřelá“ (133) a neartistnost básně se pak snadno může jevit jako důsledek uměleckého selhání. Naproti tomu Fishova analýza čtenářské zkušenosti nemá být svazována hodnotícím přístupem jako určitým vyvrcholením interpretace (134).

V eseji Fakta a fikce. Odpověď Ralphu Raderovi (136–146) se Fish vymezuje vůči Raderovi (který objasňuje čtení jako akt kognice a jediný a koherentní význam jako výsledek čtenářova procesu rozumění) svým zaměřením na analýzu samotné čtenářské aktivity. Upozorňuje, že Raderovo pojetí významu je reduktivní: zdánlivě cizorodé elementy, jež Rader chápe jako defekty (139), hrají podle Fisha podstatnou roli v procesu utváření a přetváření významu, protože komplikují průběh čtenářovy aktivity.

Esej Interpretovat *Variorum* (147–173) a apologetický dodatek Interpretovat „Interpretovat *Variorum*“ (174–180) signalizují odklon Fishova zájmu od četby konkrétních textů a nabízejí v závěru pojetí vztahu textu a interpretace, jehož ústředním pojmem je interpretační komunita (*interpretive community*). Jestliže dříve byla pro Fishe podstatná otázka, co text dělá s myslí čtenáře, zde dochází k názoru, že aktivním činitelem může být vždy pouze čtenář, nikoli text (163). Literární text je tu chápán jako výsledek čtenářských interpretačních aktivit, nikoli jako něco daného, interpretaci předcházejícího. Toto pojetí vystihuje představa čtenáře, který nečte, nýbrž „píše“ text, tj. konstituuje jeho vlastnosti a přisuzuje mu intence (171). Fishova koncepce jde proti

představě četby jako interakce mezi objektem (literárním textem) a subjektem (čtenářem). To, jaký objekt vidíme, tedy jaký text čteme, je určeno způsobem, jakým se díváme, tedy interpretační strategií, kterou používáme. Fish polemizuje s názorem, že percepce předchází interpretaci; podle něj je nelze oddělit, neboť se vždy prostupují a proplétají. Čtenáři sdílející jistý počet interpretačních strategií tvoří interpretační komunitu. Správnost či hodnota dané interpretace nikdy není absolutní, lze je určit vždy pouze ve vztahu k normám dané komunity.

V eseji *Strukturalistická homiletika*² (181–196) Fish načrtává provokativní paralelu mezi strukturalistickým uvažováním o jazyce a literatuře a křesťanským přístupem ke světu. Nejprve zdůrazňuje → Barthesovo pojetí významu: podle tohoto teoretika není třeba význam v textu hledat, protože je to něco, před čím nelze uniknout: text se ukazuje jako v pravém slova smyslu smyslu-plný (*meaning-full*) (182). Moderní literatura pak narušením koherence textu aktivuje i ty významy, které si při běžném sdělovacím či referenčním užití jazyka neuvědomujeme, a představu, že jazyk je něco nezávislého na zobrazeném světě i na mluvčím, tak odhaluje jako iluzorní. Podobně je podle Fische problematizován vztah jazyka a světa v kázáních anglikánského kněze 17. století Lancelota Andrewese: Fish v nich nachází jak tendenci k uspořádanosti, tak i k narušování řádu, které vyvazuje slovo z okolních vztahů a upoutává k němu čtenářovu pozornost. V Andrewesových textech shledává také paralelu ke strukturalistickému myšlení o subjektu. Podle tohoto kazatele je domněnka, že hledáme Krista, naivní: ve skutečnosti jsme — stejně jako naše hledání a postoj ke světu — i my sami podmíněni Ježíšovou přítomností. To podle Fische odpovídá strukturalistické představě, že subjekt, který přestává být zdrojem významu, existuje vždy jen v rámci symbolického systému, jímž je současně konstituován.

Esej *Jak něco udělat s Austinem*³ a Searlem: teorie řečových (mluvních) aktů a literární věda (197–245) se skládá ze tří částí. V první části (197–219) Fish dokládá funkci teorie řečových aktů v literární vědě analýzou Shakespearova dramatu *Coriolanus*. Pokud někoho o něco žádám, musím být podle teorie řečových aktů přesvědčen, že ten, koho žádám, dokáže požadavek splnit: Coriolanova tragédie proto spočívá v tom, že kvůli své pýše není schopen ani ochoten řečové akty uskutečňovat v souladu se společenskými konvencemi. V druhé části (220–231) Fish kritizuje některé pokusy (→ Wolfgang Iser, Richard Ohmann) o aplikaci teorie mluvnických aktů v literárním bádání. Část třetí (231–245) se zabývá pokusy použít teorii mluvnických aktů k nalezení definice literatury (Richard Gale, Richard Ohmann, John R. Searle). Tyto pokusy vycházejí z protikladu běžného a literárního užití jazyka;

² Název je aluzí na knihu Jonathana Cullera *Structuralist Poetics*, New York 1975.

³ Narážka na titul Austinovy proslulé práce o řečových aktech *Jak udělat něco slovy*, Praha 2000 [1962].

zatímco v běžném užití mluvčí odpovídá za pravdivost výpovědi, užití literární se vyznačuje menší mírou závaznosti a svázanosti výpovědi se světem (233). Představa, že některé texty považujeme za fikční, protože nevyprávějí o faktech, je podle Fische nepřesná. O tom, co je v našem společenství pokládáno za fakta, nerozhoduje vztah výpovědi ke skutečnosti, nýbrž náš vztah k výpovědi; fakta příběhu jsou určována tím, zda daný příběh naše společenství přijímá jako standardní (*standard story*), a tudíž pravdivý (239).

Esej Co je stylistika a proč se o ní říkají tak hrozné věci? část II. (246–267) polemizuje s představiteli tzv. nové stylistiky (Samuel Jay Keyser, Edmund L. Epstein). Fish vychází z kritiky stylistické analýzy a nejprve prohlašuje, že krok od deskripce formálních rysů textu k jejich interpretaci je nelegitimní, neboť formálními rysům jsou významy připisovány zcela libovolně (246); důsledkem je ztráta koherence. Dále zpochybňuje i představu, podle níž formální rysy textu existují nezávisle na interpretačních strategiích čtenářů, a tvrdí, že sám akt deskripce má již interpretační charakter. Jestliže stylistik vypracovává interpretaci na základě určitého konstrukt, tj. primárně gramatického systému, pak v tomto procesu buduje nejen interpretaci, ale i tento konstrukt jako interpretační nástroj.

V eseji Běžné okolnosti, doslovný jazyk, přímé řečové akty, obyčejné, všední, zjevné, samozřejmé a další zvláštní případy (268–292) autor dále promýšlí teze obsažené v eseji Interpretovat *Variorum*. Konfrontuje způsob, kterým týž baseballový zápas popsal nábožensky založený hráč (totiž jako činnost boží prozřetelnosti, která působila skrze něj), a způsob, jímž ho popsaly místní noviny. Ani jeden z popisů není podle něj „přirozený“ či „běžný“, tedy neutrální: to, který popis je daným společenstvím jako takový chápán, je totiž dáno konvenčně, nikoli jeho podstatou. Ze stejných důvodů je podle Fische problematická představa doslovného významu: i ten se totiž utváří na základě našich záměrů a předběžných úsudků v kontextu. Tyto závěry zároveň problematizují Searlovo rozlišení mezi přímými a nepřímými řečovými akty. Zatímco přímý řečový akt explicitně vyjadřuje svoji ilokuční sílu („Slibuju, že vám zaplatím pět dolarů“), nepřímý řečový akt („Dosáhnete prosím na slánku?“) nevyjadřuje, co přesně se skrze něj vykonává; abychom ho pochopili, musíme podle Searla sdílet s mluvčím porozumění kontextu (285). Podle Fische jsou však všechny mluvní akty nepřímé, neboť jejich ilokuční síla je vždy determinována kontextem či sdíleným informačním zázemím. Doslovný, na kontextu nezávislý význam řečového aktu tedy pro něj neexistuje.

Odpověď Johnu Reichertovi (293–299) je reakcí na kritiku předchozího eseje. Reichert zastává názor, že lze většinou nalézt nezávislé kritérium, podle kterého můžeme poznat, zda je

daná interpretace správná. Fish připouští existenci interpretačního měřítka, namítá však, že ono samo je vždy produktem jiné interpretace.

Esej *Je v této třídě nějaký text?*⁴ (303–321) je obhajobou myšlenky, že dorozumění je možné i tehdy, když opustíme představu pevných, v jazyce zakotvených významů. Přestože je každá výpověď potenciálně mnohoznačná, lze se s mnohoznačností vyrovnat díky tomu, že se s výpovědí setkáváme vždy v konkrétním kontextu, který formuje naše očekávání a předporozumění. Pojem kontextu chápe autor velmi široce, nejen jako soubor prostorových a časových okolností. Druhému rozumím nikoli proto, že s ním sdílím tradičně chápaný jazyk, ale „protože určitý způsob myšlení, životní forma sdílí nás“ (303–304). Perspektiva, v níž se výpověď jeví, je závislá na instanci tzv. institucionálního uhníždění (*institutional nesting*), tj. situovanosti výpovědi v kontextu instituce, v jejímž rámci jsou sdíleny interpretační postupy (308).

Esej *Jak poznáte báseň, když ji vidíte?* (322–337) se zabývá otázkou, jak odlišit literaturu od ostatních jazykových projevů. Oproti domněnce, že přítomnost určitých (poetických) rysů nás přiměje číst text jako báseň, klade Fish model přesně opačný (který ilustruje vlastním seminárním experimentem): poetické rysy básně vyvstanou ve chvíli, kdy učiníme interpretační rozhodnutí číst text jako báseň (326).

V eseji *Co činí interpretaci přijatelnou?* (338–355) autor prohlašuje názor, že konkrétní interpretaci můžeme označit za nepřijatelnou, protože ji text nepřipouští, za iluzorní: přijatelnost či správnost určité interpretace jsou vždy relativní vzhledem k aktuálně uznávaným interpretačním strategiím, tedy běžné praxi v rámci instituce. Konvence vymezují badateli prostor přijatelnosti a zároveň ho nutí tento prostor redefinovat, a tím konvence pozměnit; každá interpretace má tendenci prezentovat se jako náprava nedostatků těch předchozích — a tím si ostatně získává pozornost (350).

Esej *Dokazování versus přesvědčování: dva modely psaní o literatuře* (356–371) ukazuje, že představa interpretačního pokroku v literárněvědném bádání je pouze iluzí: domnělý pokrok je ve skutečnosti jen změnou. Tradičnější model dokazování (*model of demonstration*), spojený s tzv. novou kritikou, se opírá o představu, že je možné vyvrátit určitá přesvědčení (*beliefs*) o textu na základě faktů nezávislých na těchto přesvědčeních. Fishův model přesvědčování (*model of persuasion*) je založen na koncepci, podle níž jsou fakta odvozována od našich přesvědčení. Badatel prosazující svou interpretaci přesvědčuje druhého, aby změnil svá přesvědčení, neboť tím se změní také to, co vidí (365).

4 Titul (*Is There a Text in This Class?*) a volba překladu jsou ilustrací problému, jímž se zde autor zabývá: i zdánlivě „doslovný“ překlad „*Je v této třídě nějaký text?*“ implikuje určitou kontextualizaci (např. představu textu zapomenutého v učebně). Je-li původní výpověď vztahována k univerzitnímu prostředí, je zřejmé, že ekvivalentem výrazu „class“ je seminář či kurz. Autorem předložená kontextualizace, totiž reflexe stavu literární teorie (resp. jejího chápání textu) a konkrétní příběh, v němž tato věta zazněla, objasňuje, že tazatelce šlo o postavení textu jako předmětu zkoumání v semináři, do něhož se zapsala (305). Explikativní překlad by pak mohl znít např. takto: „Má v tomto semináři text ještě nějakou platnost?“ Petr Bílek v komentáři publikace *S úctou věnuje autor* (Praha – Brno 2004) překládá „Jak je to tu s textem?“, tedy s důrazem na tázání po stavu či úloze textu; lokalizace je vyznačena pouze deiktickým výrazem, a proto připouští (a současně vyžaduje) konkretizaci např. podle kontextu, do něhož Fishova stať právě vstupuje.

V první části knihy nabízí autor svěží pohled na některá kano-nická díla anglicky psané literatury; v jeho přístupu je patrný důraz na aktivitu čtenáře, blízký duchu estetiky recepce (jak ji zastupují např. David Bleich, Walter Slatoff, Norman Holland či Wolfgang Iser). V části druhé naopak předkládá argumenty, jimiž podle některých badatelů⁵ zasadil recepční estetiky smrtelný úder. Po tom, co opustil představu, že literární vědec je „skromným služebníkem textů, jejichž sláva existuje nezávisle na jakékoli jeho aktivitě“ (368), ustupuje Fish postupně od praktického interpretačního zřetele, začíná se zajímat o ontologický status textu a interpretace a usiluje o metakritický a metainterpretační vzhled do fungování (nejen) literárních institucí.

Zatímco Fish 60. let se chtěl (v souladu s programním esejem → Susan Sontagové *Proti interpretaci*, 1966, česky 1994) interpretaci vyhnout, od druhé poloviny 70. let se naopak domnívá, že to není možné, neboť interpretace je ostatně „jedinou hrou, kterou je nám dopřáno hrát“ (*interpretation is the only game in town*) (355). Předpoklad, že máme k dispozici text jako něco daného, je ve Fishově pojetí nutno opustit: formální vlastnosti textu, jeho záměr i čtenářova zkušenost jsou pro něj různými referencemi k témuž interpretačnímu aktu. Otázku, co pak ale naše interpretační akty interpretují, prohlašuje autor za nezodpověditelnou (165); jakýkoli jev, který zdánlivě interpretaci předchází (např. eufonie), je podle něj jejím produktem. Právě z těchto pozic vede Fish počátkem 80. let polemiku s W. Iserem.⁶ Rozdílnost jejich stanovisek dobře ilustruje Iserova metafora hvězdné oblohy: zatímco podle Isera má čtenář k dispozici konfiguraci hvězd a je na něm, aby si dokreslil obrazy souhvězdí, podle Fise jsou i hvězdy samotné výsledkem našich interpretačních aktivit. Mnozí badatelé (např. → Eric Donald Hirsch, Steven Mailloux) vyčítají Fishovi radikální relativismus; autor se těmto obviněním brání: neexistence absolutně platných měřítek správnosti interpretace podle něj neznamená, že by určité měřítko nebylo k dispozici v rámci relativně stabilní interpretační komunity.

Mnohé návrhy představené ve Fishově knize patří v anglofonních intelektuálních kruzích k těm nejdiskutovanějším; vedle pronikavých postřehů je to zapříčiněno i provokativní rétorikou autora, který se s neutuchající chutí pouští do polemik s koncepcemi konkurenčními.

Vydání

Is There a Text in This Class? The Authority of Interpretive Communities, Cambridge (Mass.) et al. 1980 (z tohoto vyd. citováno),

5 Např. M. Bérubé, *There is Nothing Inside the Text, or, Why No One's Heard of Wolfgang Iser*, in: G. Olson – L. Worsham, *Postmodern Sophistry. Stanley Fish and the Critical Enterprise*, Albany (NY) 2004, s. 13.

6 S. Fish, *Why No One's Afraid of Wolfgang Iser*, *Diacritics* 1981, č. 11, s. 2–13.

1982, 1994, 1995, 1998, 2000, 2003. *C'è un testo in questa classe? L'interpretazione nella critica letteraria e nell'insegnamento*, Torino 1980, 1987. *Quand lire c'est faire. L'autorité des communautés interprétatives*, Paris 2007. Částečně in: *Interpretacja, retoryka, polityka. Eseje wybrane*, Kraków 2008. Jak je to tu s textem?, *Aluze* 2002, č. 3, s. 68–76.

Literatura

E. Rooney, „No to worry“. The Anxiety of Pluralism and the Therapeutic Criticism of Stanley Fish, *Dalhousie Review* 1984, č. 2, s. 316. R. Scholes, Who Cares about the Text?, *Novel: A Forum on Fiction* 1984, č. 2, s. 171–180. S. Fish, Resistance and Independence. A Reply to Gerald Graff, *New Literary History* 1985, č. 1, s. 119–127. G. Graff, Interpretation on Tlon. A Response to Stanley Fish, *New Literary History* 1985, č. 1, s. 109–117. L. T. Milic, Contra Fish. The Arrogance of Misreading, *Style* 1985, č. 3, s. 385–394. K. McCormick, Swimming Upstream with Stanley Fish, *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 1985, č. 1, s. 67–76. R. Stecker, Fish's Argument for the Relativity of Interpretive Truth, *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 1990, č. 3, s. 223–230. P. A. Bílek, O Stanley Fishovi, *Aluze* 2002, č. 3, s. 67–68. P. A. Bílek, Stanley Fish a soudobé diskuse o tom, jaký smysl má uvažování o literatuře v dnešním světě, komentář in: S. Fish, *S úctou věnuje autor*, Brno – Praha 2004, s. 80–91. G. Olson – L. Worsham (eds.), *Postmodern Sophistry. Stanley Fish and the Critical Enterprise*, Albany 2004. D. J. Rothmann, An American Sophist. The Surprising Career of Stanley Fish, *Academic Questions* 2008, č. 4, s. 367–392.

Stanley Fish (1938)

Americký literární vědec, zabývá se i otázkami právními a politickými (např. svobodou slova, pozitivní diskriminací a politickou korektností). Působil mj. na University of California v Berkeley, na Johns Hopkins University v Baltimoru, Duke University v Durhamu, od r. 2005 na Florida International University. Od čtenářsky orientované analýzy anglické renesanční literatury (*John Skelton's Poetry*, 1965; *Surprised by Sin. The Reader in Paradise Lost*, 1967; *Self-Consuming Artifacts. The Experience of Seventeenth-Century Literature*, 1972; *The Living Temple. George Herbert and Catechizing*, 1978) se jeho zájem přesunul k otázkám teorie interpretace (*Is There a Text in This Class? The Authority of Interpretive Communities*, 1980). Interdisciplinární záběr Fishovy badatelské činnosti dokládají tituly přesahující hranice

literárněvědných studií směrem k právníckému či politickému diskurzu (*Doing What Comes Naturally. Change, Rhetoric, and the Practice of Theory in Literary and Legal Studies*, 1989; *Professional Correctness. Literary Studies and Political Change*, 1999; *The Trouble with Principle*, 2001). V posledním desetiletí se mimo jiné badatelsky vrací k tvorbě Johna Miltona (*How Milton Works*, 2001).

České překlady

S úctou věnuje autor (2004).

/jm/